

Milý Števo,
konštatujeme sa doslova k tomu, aby
niekoľko súvislejších rádov:

1. Stuzica je skvost nad skvosty.
opravdu najkrásnejší a opravdu pralesovec
s normálnym brakom, jedle zbrana na šinde
se vmlazujú a FAc o poznámí narušenejši
Skale. Podľa LHP jde asi o 560 ha, dolinom
dráčka a oholo m' ison mlazim. ale o 200.



**NPR Stuzica – historické aspekty vyhlásenia rezervácie v
kontexte projektovanej medzinárodnej rezervácie Kremenec**

**Ing. Miroslav Buraľ, Správa Národného parku Poloniny
Nová Sedlica, 16. október 2025**

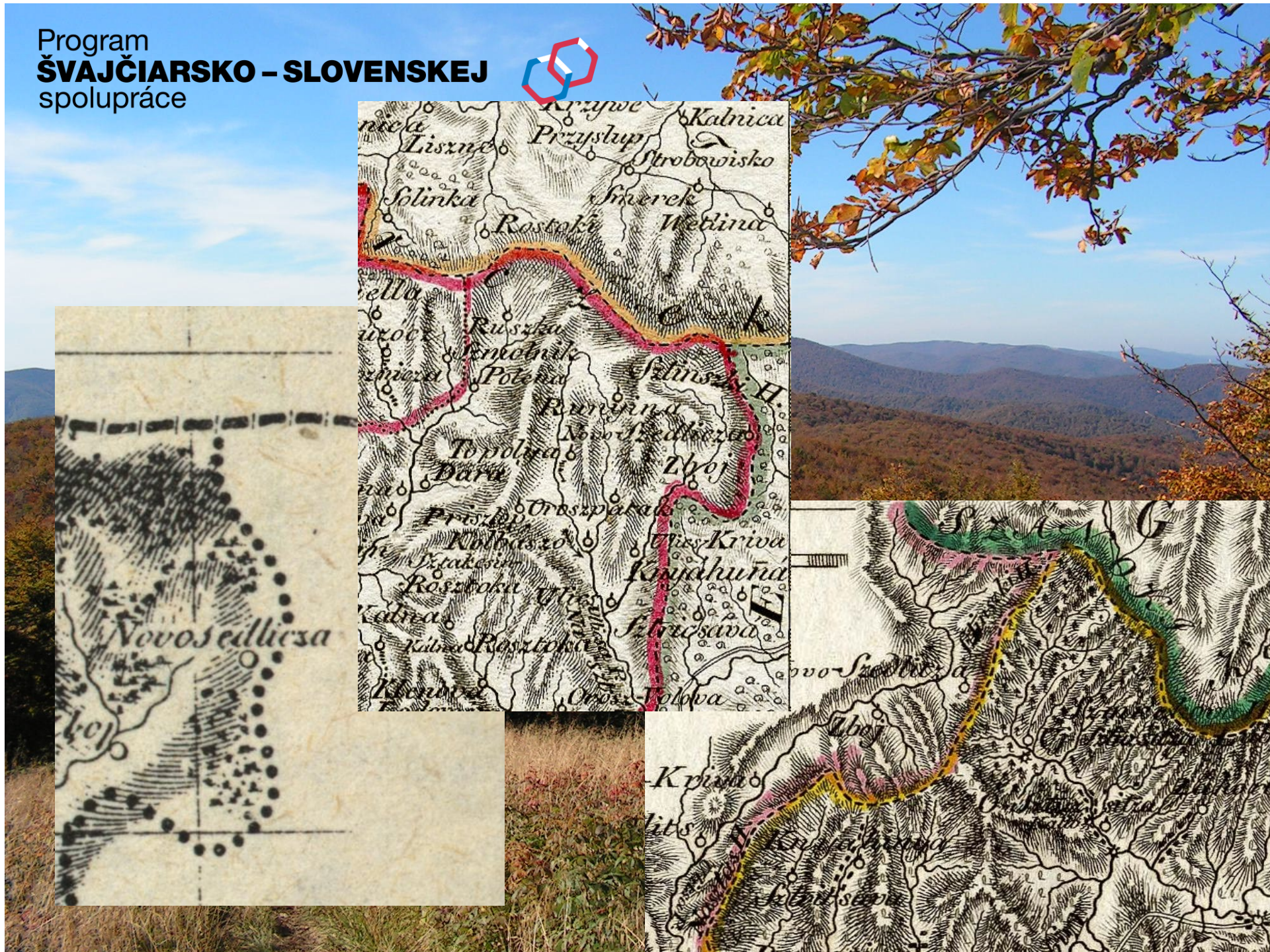
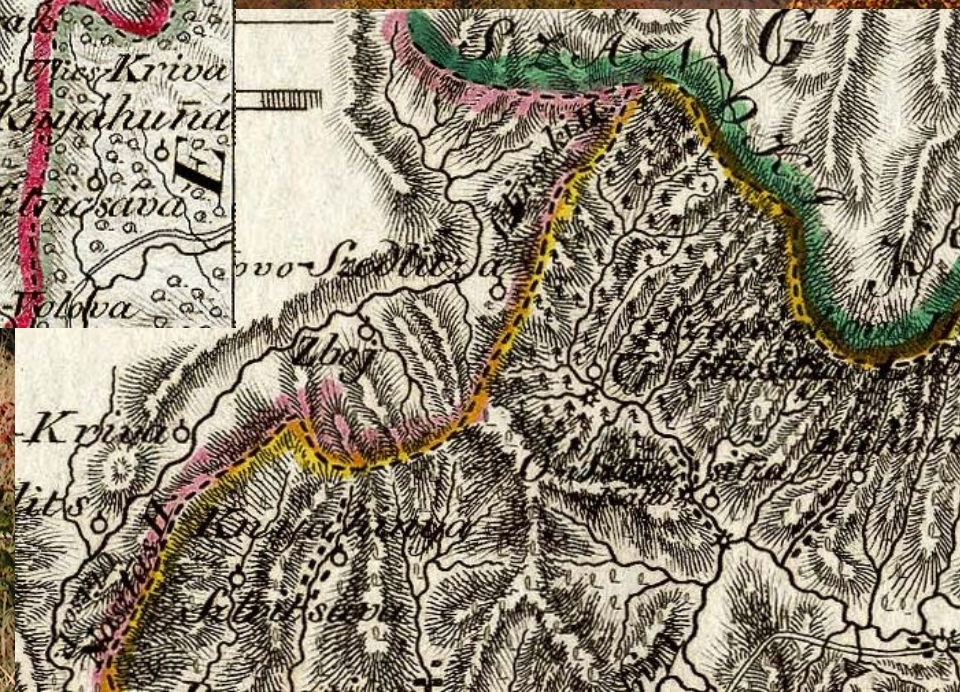
Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



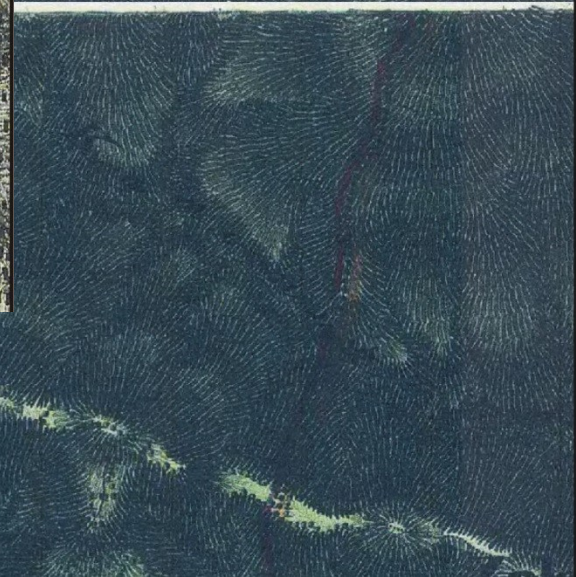
I. Spor o stužické lúky



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



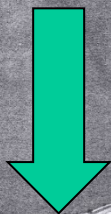
Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program



UNGARY



collationiert. Nach Angabe von H. 101.

Aufgenommen berechnet und ausgezeichnet Joh. Conrad

Заметки:

Podpisz obci Wieklinia

Joseph Ivanovich Richard
Caravinski Ivanovich Wivolen.

Nonpublica 14th July 1865

Podpis: Obi Novo Srečica

Ginscott, Mikal + Richard

Donato Petru + forisarsou
Donato Petru + forisarsou



冬

2

Nachtrags

Protocoll

da Gemeinde Nischy geme mit der Gemeinde H. Hussow
Ungarn, Ungher Comit. Szombathely 1838 Nagy-Börzse

1560



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



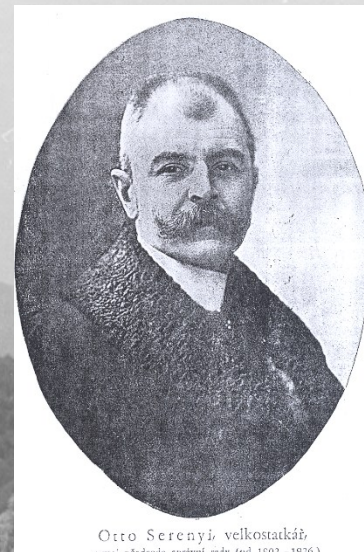
II. Sprístupňovanie Stúžice



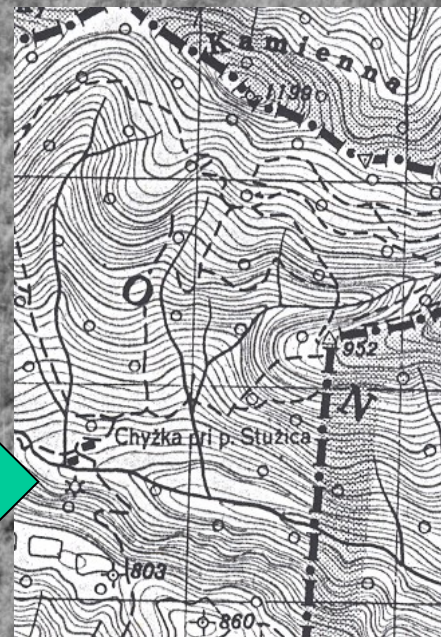
Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Otto Serenyi, veľkostatkár,
prvaci zberateľ súkromnej rady (rod 1902 – 1926.)



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program
ŠVAJCIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



I. Ochrana prírody

CHRÁNENÉ
ÚZEMIE

ŠTÁTNÁ PRÍRODNÁ REZERVÁCIA
STUŽICA
BUKOVÝ PORAST S PRÁLESOVITOU
STRUKTÚROU A GLENNÝM VÝZNAMOM
ÚČASŤ JAVORŤA, HORSKEJ A JELE
DOSAHUJÚCICH NIMORIADNE
HRUBKOVÉ A VÝŠKOVÉ ROZMERY
VÝMERA ÚZEMIA 659,58 HA
ČASŤKA ŠTÁTNÉHO TOPEŽNÍKA HUMENNÉ



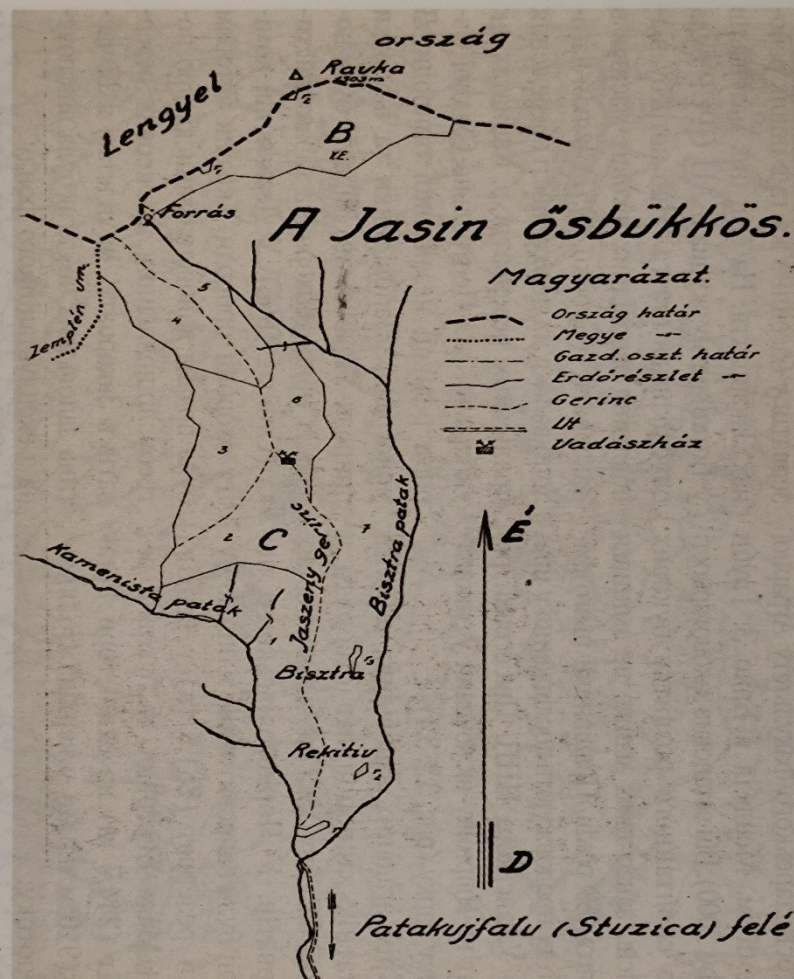


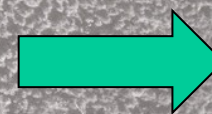
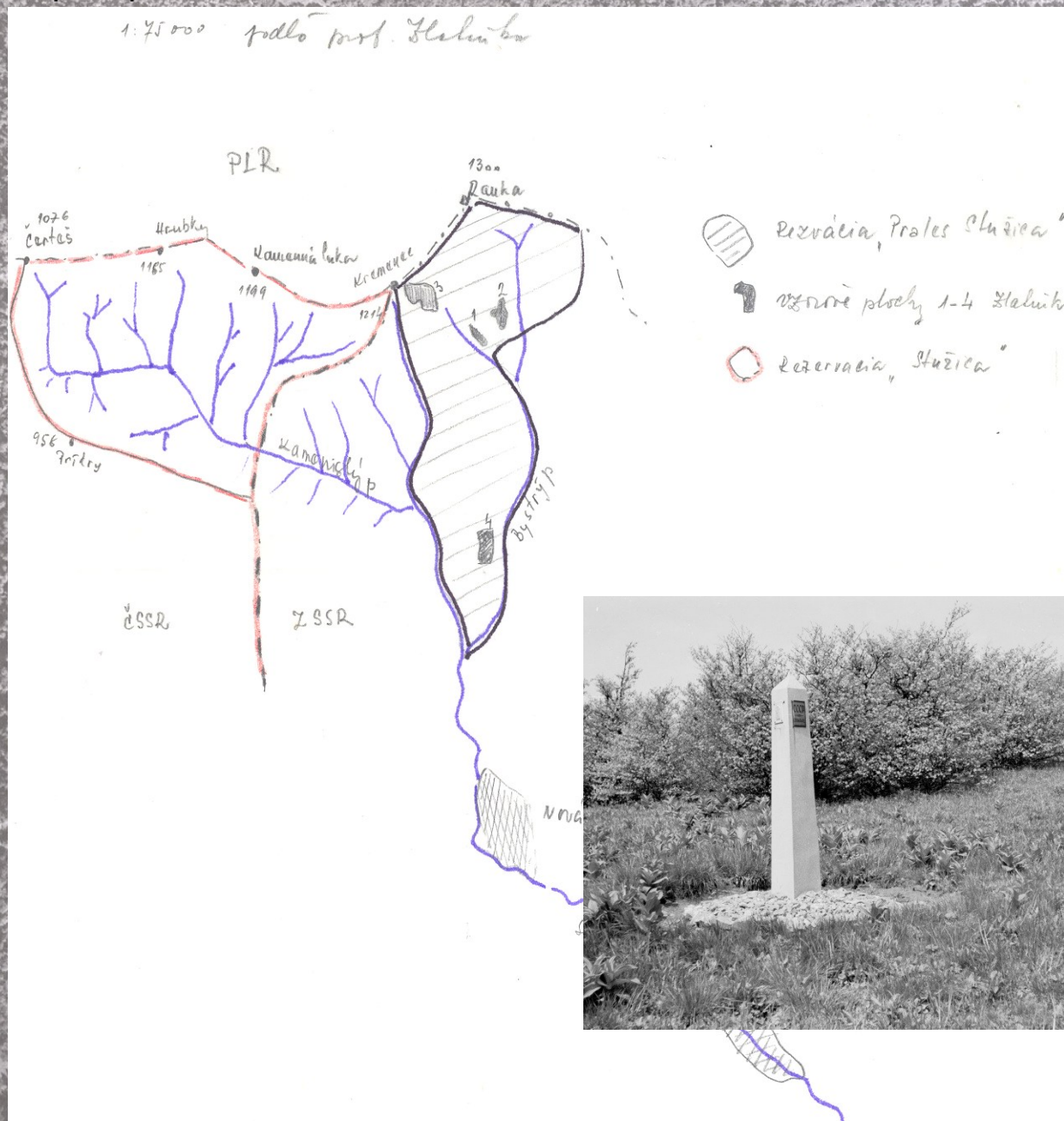
Рис. 3.1. Пралісовий резерват "Ясен" (331,8 га) у гірському масиві Стужиця, Földvary 1933



5) Výnos Ministerstva orby v Budapešti z roku 1908 o zriadení úplnej prírodnej rezervácie Prales Stuzice Jasan, národného hospodárstva v Budapešti z r. 1913 č. 127663/7. B. 1/1913 o zriadení prírodnej rezervácie Dobročinný prales a Pr...



Obr. 6. Hřebes Jasan v rezervaci Stuzica (Užhorodsko). Význa-
je patrné na vegetaci (Typ Petasites alb)



1946

Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce





Program ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ spolupráce

servace: Stučica Kraj: Prešov
úplná s ochranným pláštěm, rezervace říční, ochranné území
od: U115 Polesí: Nová Sedlica
lesní obvod: Katastr. území:
v pův. označení / r. /:
v nynějším označení / z r. /: 101 a b c d
cel. výměra: 756, 85 ha
ka: 650 -1199 Převl.exp.: jižní a sev. Převl.sklon: 15-20°
stění: Poloninské Karpaty, pohraniční hřeben Hrubky-Kremenec, severní svah
celé povodí Stučice na československém území.
Geol.podklad: flyš
porostu: pralesovitý, přirozený, a nepůvodními dřevinami, přezina
ostu: zakmenění: 0,4-0,7, přirozeně prořídilý, mělo pralesovitý
ch částech různý.
ochrana: v osnově z r. 1951 jako rezervace
těžba celkem plm podle zprávy: od r. 1945 netěženo podle zprá-
vy KSL Prešov 16.8.1956.
žby 1956-60 celkem plm podle zprávy:
ní dřevin: převládá bk, ve Fác hum. hojný klen, jinak přiměs jedle
ní skupin lesních typů: Fageto typicum, Abieto-Fageto, Fageto-Aceretum,
Fageto-Aceretum humile.

chování biogeocenosa bez zásahů, se zkoumanými úpravami, s trva-
ním pro potřeby typologického průzkumu a pěstění lesů, ochrana
stromů, ochrana dřevin pro sběr semene, ochrana vzácného druhu
odůvodnění: Jedinečný komplex lesů pralesovitého rázu s nepatrným po-
rušením v částech přiléhajících k cestě a bývalé úzkokolejce. Do komplexu patří též
menší, neoddelitelné plochy, porušené těžbou a louky. Značné výškové rozpětí a rozmani-
tost expozic umožňují bezprostřední srovnávací studium lesních typů, náležejících různým
výškovým stupňům a různým skupinám lesních typů. Rezervace je nedílnou součástí soubo-
ru rezervací flyšového podkladu východního Slovenska. Pro svůj větší rozsah tato reserva-
ce umožňuje výzkum biogeocenosa pralesa i po stránce života větších živočichů, hlavně
zvěře. Pro svou polohu na styčném území tří států je zaručen též klid pro život v pra-
lesovité biogeocenose.

žádných opatření: Porušené části lesních porostů a luční enklávy budou
bez zásahů a užitkování ke studijním účelům.

r. 1948 a zpřesnil v r. Prof.Dr.Alois Zlatník, Brno.

Fageto-Aceretum humile.

Účel: Zachování biogeocenosa bez zásahů, se zkoumanými úpravami
lým výzkumem pro potřeby typologického průzkumu a pěstění lesů
starých stromů, ochrana dřevin pro sběr semene, ochrana vzácné
Speciální odůvodnění: Jedinečný komplex lesů pralesovitého rázu s
rušením v částech přiléhajících k cestě a bývalé úzkokolejce. Do komplexu
menší, neoddelitelné plochy, porušené těžbou a louky. Značné výškové rozpětí
té expozice umožňují bezprostřední srovnávací studium lesních typů, náležejících
výškovým stupňům a různým skupinám lesních typů. Rezervace je nedílnou
ru rezervací flyšového podkladu východního Slovenska. Pro svůj větší rozsah
ce umožňuje výzkum biogeocenosa pralesa i po stránce života větších živočichů
zvěře. Pro svou polohu na styčném území tří států je zaručen též klid pro
lesovité biogeocenose.

Návrh zvláštních opatření: Porušené části lesních porostů a luční enklávy
ponechány bez zásahů a užitkování ke studijním účelům.

Navrhl v r. 1948 a zpřesnil v r. Prof.Dr.Alois Zlatník,

pre život v pra

Vylúčenie z materiálneho vyu

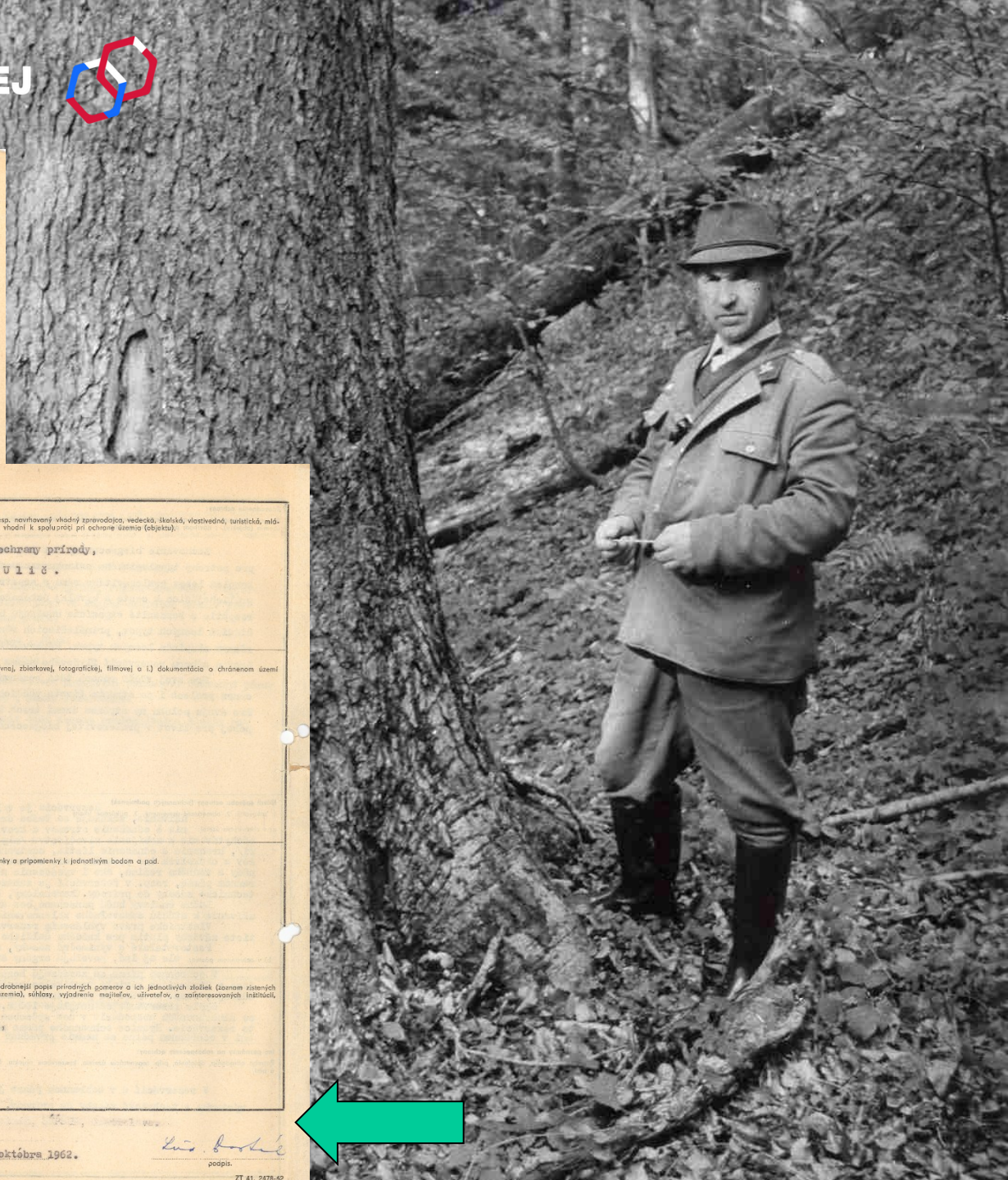
8. Dokumentácia: Lučné enklávy a pro
(Literatúra, ved. spracovanie, samovoľné z
fotofilmový materiál a pod.) pásmo sa pr
iný spôsob zachovávajúcí a d

Návrh prof.Zlatníka

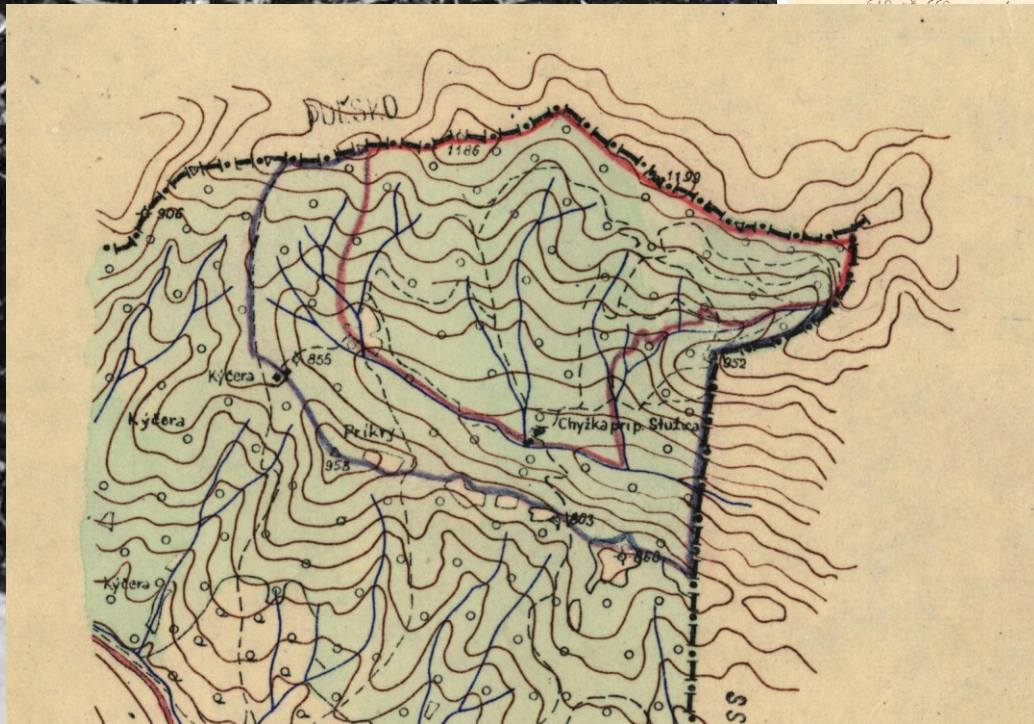
A sepia-toned photograph of a forest scene. A large, thick tree trunk is prominent in the foreground on the left. The ground is covered with fallen branches, logs, and debris, suggesting a recent fire or storm. The background shows more trees and a dense canopy.

PRÍRODNÉ
REZERVÁCIE
NA SLOVENSKU

101 a	95-20 5f 12	Polá, přecito- mluta, ojedinele balvanů, středně hlboká. Hřivinka: hrabanka v dubovém stave, a ve- lá ležaniny z po- louhoř, výřatov; Oxalis acetosella, Asperula odorata, máchy, kapradie, černice, malinice, jakobín, tráva. J. S. V. 35f	BK 10 vtrusene: jd; par: ju Velmi starý; rožnové výř; medzerať; porost typu hrabankovitě- ho. Kmeňe krásne, vysoké, pluhoteracé, s vysokou na- dadenou korunou, je to krásny obraz sústia- tky s jd. - Vtrusene pre- staré, kmeňe čuňce- rajúce, hujúce, vy- státené alebo glome- né. T. etaz: BK 10 - vtrus: jd; par: ju K medzerač stá- riko porastu je etaz mladšie so guľadejším a pokrásokom 3. veku a jk- stupňov.	140-170 140 2f 2 0	2f 2 0
1904	536-10 b 428 88	Polá, přecito- mluta, pri hbe- ni stávkovité s vy- čnievajúcimi bal- vanmi, středně hlboká. Hřivinka: ležne mnoho dobe po- třevající; hrabau- ky, vella hujující; přívó výřatov ob- rastěnýb muchom. Asperula odorata, Oxalis acetosella, ča- nicie, malinice, ja- kobín, tráva. 11f 200	BK 8 jd 2 - - ojed. ju; ojed. čuňce. Časť Velmi starý; rožnové výř; medzerať; porost typu hrabankovitě- ho. - Vtrast, veľmi pokrý, kmeňe, vysoké, horúce, hladké s vys- konasadenou korunou, je to krásny obraz sú- stiaťky s jdkom. - Vtrusene sú prestá- le, odumierajúce, duté, nahúle kmeňe, mno- hé z nich už glomene alebo vytrastene. - Je to vidieť mlade- le tk vidieť mlade-	140-170 140 26 tk 31 jd 2 0	26 tk 31 jd 2 0



Program ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ spolupráce



1

Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru

Číslo: 7282/65-osv./11 Bratislava 15.7.65

Vec: Zriadenie štátnej prírodnej rezervácie
"Stužica", kataster obce Nová Sedlica,
okres Humenné, kraj Východoslovenský.

Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru rozhodla dňa 28.6.1965 § 10 ods.2 zákona Slovenskej národnej rady č.1/1955 Zb.SNR o štátnej ochrane prírody po dohode s zodpovednými úradmi a orgánmi zriadila ako chránené územie štátnu prírodnú rezerváciu

"Stužica"

Územie predstavuje neporušené alebo len nepatrne zmenené biotopy pralesovitých porastov Východných Karpát.

Územie predstavuje štátnu prírodnú rezerváciu predurčenú k národnému vedeckému využitiu.

Chránené územie "Stužica" sa nachádza v katastri obce Nová Sedlica, okres Humenné, v poľsi Nová Sedlica, v obvode Lesného závozu Ulič, lesné oddelenie /porasty/ č.152 d. 618 až 660, 423,38 ha.

Územie podľa § 11 zákona sa vymedzilo do rozptiatia v katastri obce Nová Sedlica, sí Nová Sedlica, v obvode Lesného závozu Ulič, č.152 a,b,c,f /časť/, g, lúky č.636 až 638, 333,95 ha.

A jeho ochranné pásmo bolo vymedzené podľa m. odárekeho plánu /1:10000/ ku dnu 1.1.1962.

Prírodná rezervácia a jej ochranné pásmo sú súčasťou ochrany, ktoré tvoria súčasť ochrany prírody v Bratislave a Krajskej ústave ochrany prírody v Bratislave a Krajskej ústave ochrany prírody v Bratislave, ako aj u užívateľa ochrany prírody v Humennom, ako aj u užívateľa ochrany prírody v Humennom.





MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Č.: 3580/1974-OP

Bratislava 27.mája 1974

Ú p r a v a

Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky,
ktorou sa rozširuje územie štátnej prírodnej rezervácie

" S t u ž i c a "

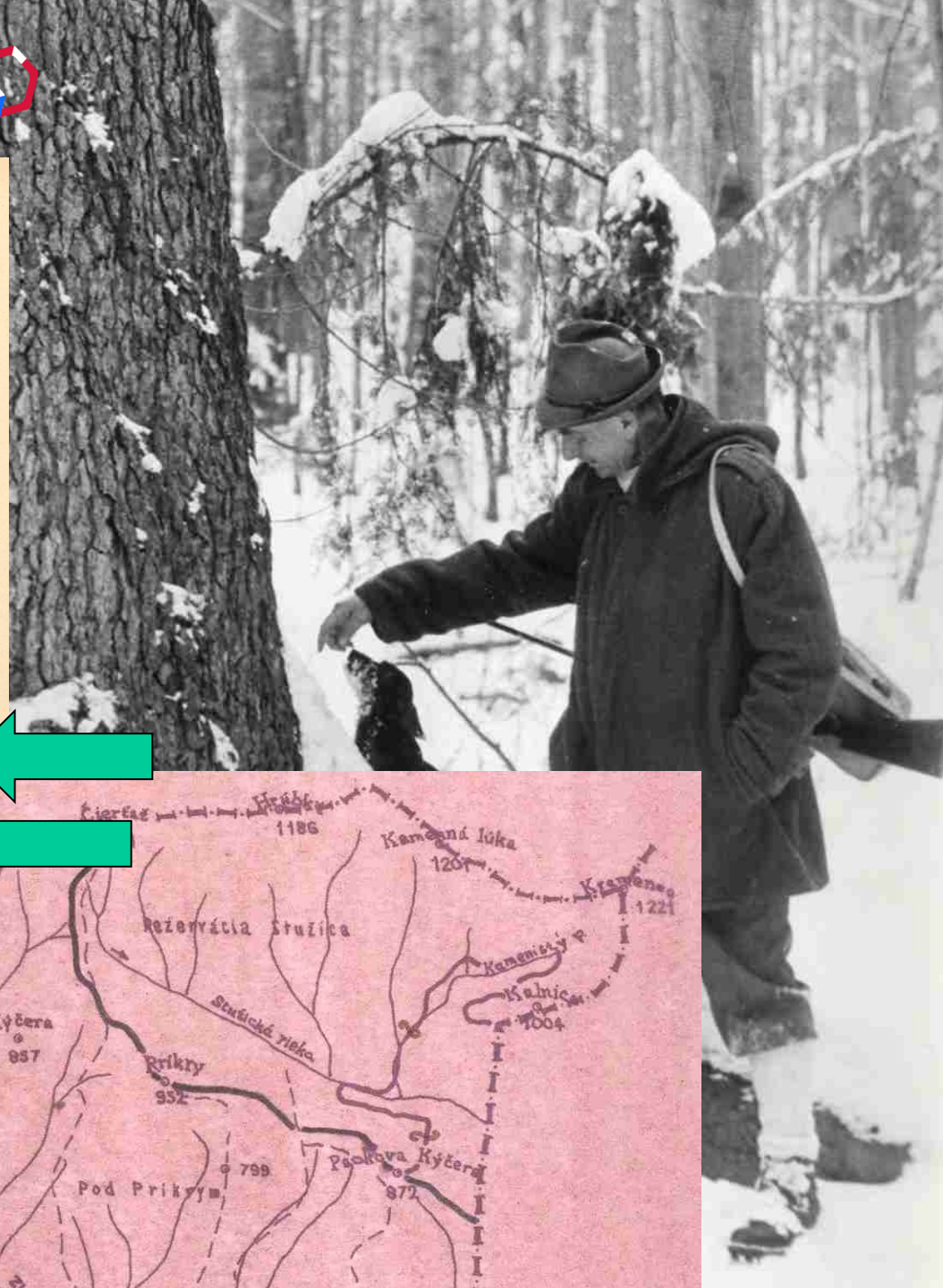
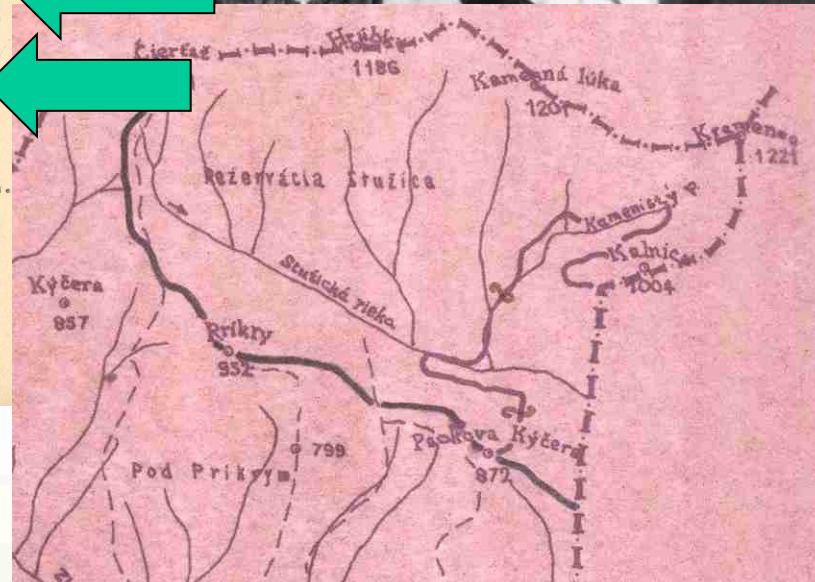
a spresňujú jej ochranné podmienky.

Ministerstvo kultúry Slovenskej socialistickej republiky podľa § 10 ods. 2 zákona SNR č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody /ďalej len "zákon"/ po dohode so zúčastnenými úradmi a orgánmi stanovuje za účelom ochrany komplexu lesov pralesovitého charakteru v rôznych štádiách vývoje na vedecko-výskumné, kultúrno-výchovné a naučné ciele rozšírené územie štátnej prírodnej rezervácie "Stužica", vyhlásenej rozhodnutím Komisie SNR pre školstvo a kultúru č. 26 zo dňa 28.6.1965 a spresňuje podmienky jej ochrany podľa ďalších ustanovení.

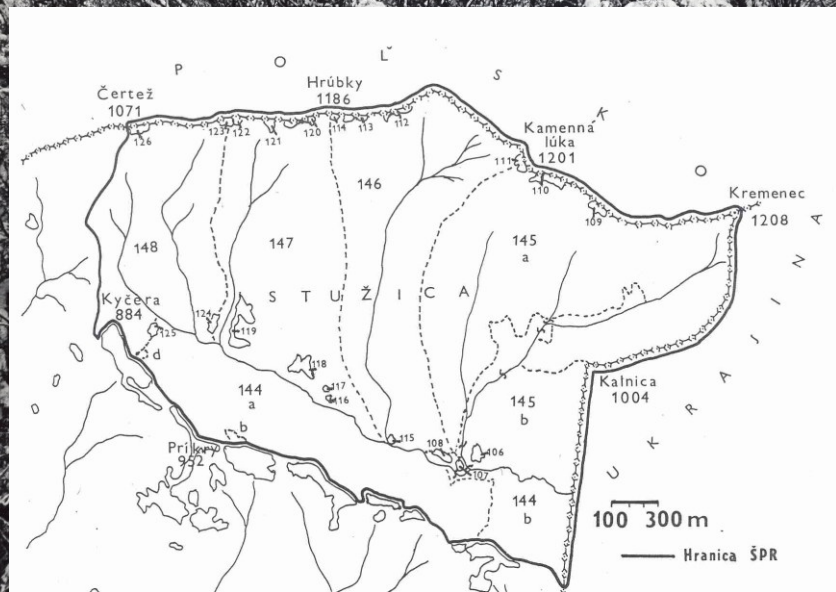
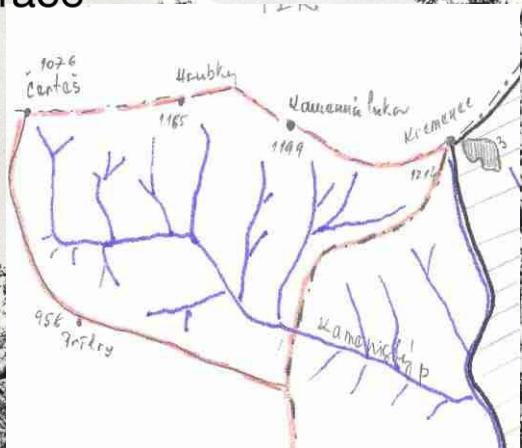
Chránené územie je v katastrálnom území Nová Sedlica, okres Humenné, v obvode Lesného závodu Ulič a zahrnuje lesné porasty: 152 b,c,d,e,f,h,i; lúky: 592; 593; 594; 595; 596; 597; 598; 599; 600; 603; 604; 605; 606; 607; 608; 609; 610; 611; 612; 613; 614; o celkovej výmere 659,36 ha.

Pre toto chránené územie vymedzuje sa podľa § 11 zákona ochranné pásmo v katastrálnom území Nová Sedlica, okres Humenné, v obvode Lesného závodu Ulič, ktoré zahrnuje lesné porasty: 152 a,g; lúky: 601; 602; o celkovej výmere 100,83ha.

Chránené územie a ochranné pásmo je vymedzené v teréne podľa obrysových máp porastov, ktoré sú súčasťou lesného hospodárskeho plánu vyhotoveného pre lesný hospodársky celok Ulič Lesného závodu Ulič so stavom k 1.1.1972.



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



81. Rezervácia Stuzica je v katastrálnom území Nová Sedlica, okres Humenné, v ktorom zahŕňa lesné porasty číslo 144a, b, c, d, 145a, b, 146, 147, 148; nelesné plochy číslo 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, podľa stavu k 1. januáru 1982, o celkovej výmere 761,49 ha.



Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



III. Medzinárodná rezervácia Kremenec

Program
ŠVAJČIARSKO - SLOVENSKEJ
spolupráce

Z á p í s



zo schôdze zástupcov ochrany prírody Zakarpatskej oblasti
Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky z Užhoroda a
zástupcov ochrany prírody zo Slovenska z Bratislavy, konanej
v Užhorode dňa 9.9.1966.

P r í t o m n í :

Doc.S.S.Fodor a Doc.V.I.Komendar - Kafedra
botaniki Užgorodského Gosuniver:
Ing.G.R. Mankovič, Zakarpatles
J.J.Slivka, Zakarpatskoje oblasn
ochrany prírody
prof.J.Bako a ing.Š.Mihálik, Sl
pamiatkovej starostlivosti a oc
Ing.M.Pacanovský, Povereníctvo
národnej rady pre školstvo a k

prof.J.Bako a ing.Š.Mihálik, Slovenský ústav
pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody
Ing.M.Pacanovský, Povereníctvo Slovenskej
národnej rady pre školstvo a kultúru.

Predmetom schôdze bola konzultácia návrhu Slovenského
ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratis-
lave, zriadiť v pohraničnej časti Československej socialistic-
kej republiky - Poľskej ľudovej republiky - Sväzu sovietskych

potrebné mapové podklady, plošné a taxačné údaje, tých republík prírodnú rezerváciu S t u ž i c a
júce sa štatútu, poradného sboru a programu vedeckovo-výskumných biogeocenóz západných Polonin pre potre-
území rezervácie.

Doc. Fodor
Doc. Komendar
Ing. Mankovič
J.J. Slivka
Ing. Pacanovský
Prof. Bako
Ing. Mihálik

V Užhorode, 9.9.1966.

Zapísal: Ing. Mihálik

využívania, s cieľom umožniť na ploche chráneného
stneným stranám všestranný vedecký výskum, zrovná-
ných metodík a výmenu vedeckých poznatkov a dosiah-
dkov.

astníci schôdze považujú zriadenie tohoto medziná-



Program ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ spolupráce



Z Á P I S

z porady zástupcov vedeckých, ochranárskych a lesníckych inštitúcií z Poľska a Československa, konanej v dňoch 29.5. - 2.6.1967 v Prešove a v Starom Smokovci.

Porady sa zúčastnili:

Poľská ľudová republika -

Mgr.inž. Henryk Lesser, Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Warszawa,
Mgr. Stefan Michalik, Polska Akademia Nauk, Zakład Ochrony Przyrody, Krakow,
Mgr.inż. Ludwik Szydełko, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie

Československá socialistická republika -

Ing.Ernest Krejčí, Odborové riaditeľstvo štátnych lesov, Bratislava
Ing.Jozef Slivka, Štátne lesy, podnikové riaditeľstvo, Košice,
Dr.Ing.Dezider Maglo, Slovenská akadémia vied, Botanický ústav, Bratislava,
Ing.Milan Hirš, Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Bratislava,
prof.Ján Bako,
Ing.Stefan Mihálik, Krajské stredisko štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Prešov
prom.biol. Jozef Voskár,

Predmetom porady, ktorá naväzovala na poradu v Užhorode 9.9.1966, bolo formulovať vedecké zdôvodnenie návrhu: zriadiť na československo-poľsko-sovietskom pohraničí medzinárodnú prírodnú rezerváciu, navrhnúť spôsob zabezpečenia jej ochrany, určiť program vedeckého výskumu a vytvoriť pre tento účel koordinačnú komisiu.

Zástupcovia zúčastnených strán v súlade s výsledkami porady z Užhorodu potvrdili, že navrhovaná prírodná rezervácia má byť spoločným dielom zainteresovaných troch štátov

Prezenčná listina

z medzinárodnej pracovnej porady pracovníkov ochrany prírody vo Vysokých Tatrách a v Prešove v dňoch 31.V. - 2.VI.1967.

Prítomní :

Poľská ľudová republika:

Ministerstvo leśnictwa i przemysłu drewnianego

Polska akadémia nauk
Zakład ochrany przyrody

Prezidium Wojewódzkiej
Rady Narodowej w Rzeszowie

ČSSR :

Odborové riaditeľstvo
Štátnych lesov, Bratislava

Podnikové riaditeľstvo
Štátnych lesov, Košice

Slovenská akadémia vied
v Bratislave

Slovenský ústav pamiatkovej
starostlivosti a ochrany
prírody, Bratislava

Henryk Lesser

Stefan Michalik

Ludwik Szydełko

Ing. Ernest Krejčí

Ing. Jozef Slivka

Dr. Ing. Dezider Maglo

Ing. Milan Hirš

prof. Ján Bako

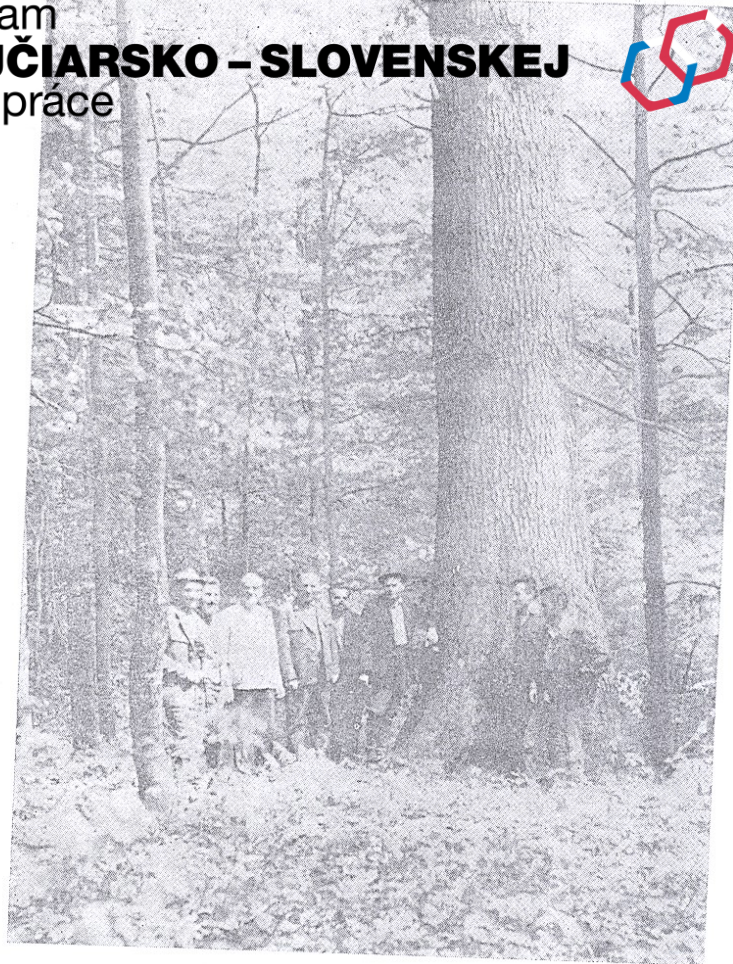
Ing. Stefan Mihálik

prom. biol. Jozef Voskár



Pracovníci lesov
a ochrany prírody
na pracovnej exkur-
zii v Stužickom
pralese

Program
ŠVAJČIARSKO – SLOVENSKEJ
spolupráce



Účastníci medzinárodnej porady na exkurzii v Stuzici.

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
РАДИ МІНІСТРІВ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ПО ОХОРОНІ ПРИРОДИ

м. Київ, вул. Садова, 3



ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ
СОВЕТА МИНИСТРОВ
УКРАИНСКОЙ ССР
ПО ОХРАНЕ ПРИРОДЫ

г. Киев, ул. Садовая, 3

Телефон № К 3-48-28

№ 10-1-674

26. апреля 1968 г.

venský ústav památkové starostlivosti a ochrany přírody - Bratislava	
2 - mája 1968	
lo 2050/68	Referent MK

СЛОВАЦКОМУ ИНСТИТУТУ ПАМЯТНИКОВ ДРЕВНОСТИ
И ОХРАНЫ ПРИРОДЫ В БРАТИСЛАВЕ

На Ваш № 1792/68-Р/3 от 11 апреля 1968 г.

Государственный комитет Совета Министров Украинской ССР по охране природы изучил материалы о создании международного заповедника "Кременец".

На Ваши письма в прошлом году мы ответили письмом от 29 декабря 1967 года за № 10-1-888.

Вопрос создания заповедника на стыке границ ЧССР, ПНР и СССР может решаться только по линии междугосударственных отношений и поэтому мы просили бы, если Вы находите приемлемым, поставьте его перед Правительством Чехословацкой Социалистической Республики.

С уважением

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА

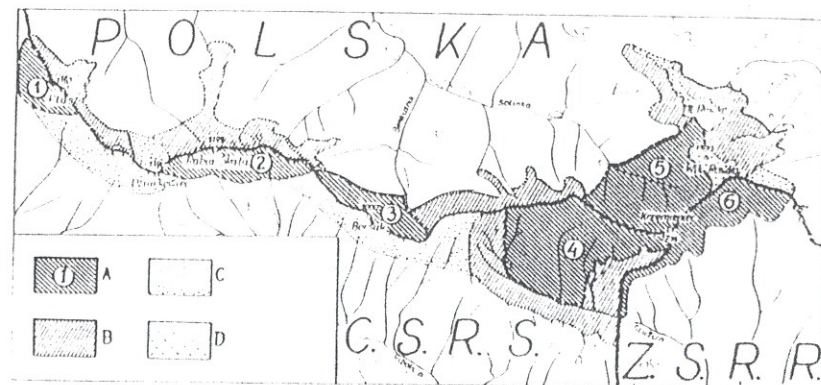
Б. ВОЛЬТОВСКИЙ
B. ВОЛЬТОВСКИЙ

KREMENEČ – NÁŠ PRÍSPEVOK K MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCI

Štefan Mihálik

Medzinárodná spolupráca na poli ochrany prírody popritom, že predstavuje významný vedecký a kultúrny počin, prospieva aj veľkej myšlienke medzinárodného dorozumenia. Naša ochrana prírody sa na tejto spolupráci podieľala už od vzniku jej prvých konkrétnych prejavov. V rámci tohto diania sa vyhlasuje r.

1932 prvé pohraničné chránené územie v Európe na území Poľska ako Pieninský národný park, na strane našej ako rezervácia Pieniny. Od tých čias vzniklo na svete niekoľko medzinárodne chránených území. Treba zvlášť vyzdvihnúť, že tieto snahy sa stretli s veľkým porozumením poľských a československých



Ryc. 1. Szkic topograficzny międzynarodowego rezerwatu „Krzemieniec”. A — rezerwaty aktualnie istniejące (1 — rezerwat czeskosłowacki „Plasza”; 2 — rezerwat czeskosłowacki „Rabia Skala”; 3 — polski rezerwat „Wellina”; 4 — czeskosłowacki rezerwat „Stužica”; 5 — polski rezerwat „U źródeł Solinki”; 6 — radziecki rezerwat „Stužica”). B — istniejące strefy lasów ochronnych. C — Strefy ochronne projektowane. D — rezerwat poloninowy na Malej i Wielkiej Rawce. — Topographic sketch of the „Krzemieniec” international nature reserve. A — existing nature reserves (1 — the „Plasza”, 2 — the „Rabia skala” nature reserves in Czechoslovakia, 3 — the „Wellina” Polish nature reserve, 4 — the „Stužica” Czechoslovak reserve, 5 — the „Solinka Springs” Polish nature reserve, 6 — the „Stužica” Soviet nature reserve). B — the existing zones of protective forests. C — the projected protective zones. D — the nature reserve to protect the montane meadows of the Lesser and Greater Rawkas.

МІЖДЕРЖАВНИЙ ЗАПОВІДНИК КРЕМЕНЕЦЬ

S. H. Stojko

Проектується в гірських масивах Кременець (1214 м), Велика Равка (1303 м) та Мала Равка (1269 м), розташованих на території СРСР, ЧССР і ПНР. Питання про потребу і можливості організації тут міждержавного заповідника неодноразово піднімалось у нашої (Стойко, 1966а, 1971, 1977), у словацькій, чеській та поль-





ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Ing. Miroslav Bural'
16.10.2025, Nová Sedlica



miroslav.bural@nppoloniny.sk



+421 903 298 190